

180. BIJSTAND AAN VREEMDELINGEN

1. ALGEMEEN

1.1 Intro

Artikel 11 WWB geeft aan dat in een aantal gevallen de hier te lande verblijvende vreemdeling met de Nederlander wordt gelijkgesteld. Hierdoor is aanspraak op bijstand mogelijk, indien de vreemdeling ook aan de overige voorwaarden voldoet om voor bijstandsverlening in aanmerking te komen.

1.2 Aanspraak op sociale verzekeringen en sociale voorzieningen

Een vreemdeling kan aanspraak maken op sociale verzekeringen en–voorzieningen mits hij rechtmatig in Nederland verblijft. Om rechtmatig in Nederland te verblijven dient een vreemdeling óf over een verblijfsvergunning te beschikken óf over een EU- verblijfsrecht. Als hoofdregel voor de sociale verzekeringen geldt dat als de vreemdeling verzekerd was – en ook aan de overige wettelijke voorwaarden is voldaan– hij recht heeft op een uitkering. Als hoofdregel voor de uit de openbare kas bekostigde voorzieningen geldt dat de vreemdeling rechtmatig in Nederland moet verblijven. Het genieten van een bepaalde uitkering kan leiden tot intrekking van het verblijfsrecht of het niet verlengen van het verblijfsrecht. Daarmee vervalt in beginsel tegelijkertijd het recht op een uitkering. Werkende vreemdelingen die rechtmatig verblijven in Nederland zijn alleen verzekerd voor werknemers- of volksverzekeringen zolang zij arbeid verrichten, erkend in overeenstemming met de voorschriften van de Wet arbeid vreemdelingen (Wav).

1.3 Verificatie verblijfsrecht bij de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA)

Het verblijfsrecht van de vreemdeling dient te worden geverifieerd bij de GBA waarin de actuele gegevens over het verblijfsrecht zijn opgeslagen, dankzij de koppeling tussen de GBA en het Vreemdelingen Administratie Systeem (VAS). Het verblijfsrecht wordt vastgelegd middels speciale GBA-codes. Deze codes zijn uitgebreid zodat nu o.a. ook aangegeven wordt of de betrokkene vreemdeling mag werken en of daarvoor een tewerkstellingsvergunning is vereist.

2. RECHTMATIG VERBLIJF IN NEDERLAND EN AANSPRAAK OP BIJSTAND

2.1 Rechtmatig verblijf vanwege verblijfsvergunning

Sinds de inwerkingtreding van de Vreemdelingenwet 2000 per 1 april 2001, bestaan er vier verblijfsvergunningen te weten:

- de verblijfsvergunning bepaalde tijd regulier;
- de verblijfsvergunning onbepaalde tijd regulier;
- de vergunning bepaalde tijd asiel; en
- de vergunning onbepaalde tijd asiel.

ingetrokken, waardoor het recht op bijstand vervalt. Na een verblijf van minimaal 5 jaar op basis van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd kan de vreemdeling in aanmerking komen voor een vergunning voor onbepaalde tijd. Dan vervalt de beperking dat hijeigen middelen van bestaan moet hebben.

2.2 Rechtmatig verblijf vanwege EU-verblijfsrecht

Het recht op bijstand van overheidswege hangt direct samen met rechtmatig verblijf in Nederland. Immigranten uit de nieuw toetredende Midden- en Oost-Europese lidstaten (MOE-staten) worden voor wat betreft het beroep op bijstand in relatie tot het verblijfsrecht op gelijke voet behandeld als overige EU-immigranten.

Indien de EU-immigrant die beschikt over een EU-verblijfskaart, werkloos is geworden en een beroep op bijstand doet, heeft dat in beginsel geen gevolgen voor zijn verblijfsrecht. Er bestaat dan recht op bijstand waarbij gelijkstelling plaatsvindt met een Nederlander. Wanneer het recht op verblijf beëindigd wordt, kan de bijstandsverlening niet per direct gestopt worden. Op grond van het Besluit gelijkstelling vreemdelingen WWB behoudt de belanghebbende namelijk recht op bijstand in afwachting van de beslissing op bezwaar en beroep tegen de beëindiging van het verblijf, tenzij de uitzetting van de vreemdeling is gelast. Op grond van het bepaalde in de Wet werk en bijstand is het de verantwoordelijkheid van de gemeenten om er voor te zorgen dat de immigrant die recht op bijstand heeft, ook zo snel mogelijk weer uitstroomt.

Een gemeenschapsonderdaan uit een van de MOE- landen die in ons land werk vindt, moet gedurende de overgangstermijn voor het verkrijgen van een verblijfsvergunning beschikken over een tewerkstellingsvergunning. Indien een arbeidsovereenkomst van 12 maanden of langer wordt aangegaan, wordt een EU-verblijfskaart van 5 jaar afgegeven. Ten aanzien van het recht op bijstand is er geen onderscheid met overige gemeenschapsonderdanen.

Vrije termijn

Gemeenschapsonderdanen mogen gedurende een vrije termijn van zes maanden zonder verblijfsdocument in Nederland verblijven en, mits zij over voldoende middelen van bestaan en een ziektekostenverzekering die alle risico's in het gastland dekt beschikken, werk zoeken. In het paspoort wordt bij zijn melding bij de IND desgevraagd een sticker geplakt. Op het moment dat men ten laste komt van de staat of van andere openbare lichamen vervalthet verblijfsrecht.

Economisch niet-actieven

De EU/EER-onderdaan die hier verblijft als economisch niet-actief (buiten de vrije termijn, d.w.z. niet-werkenden zoals gepensioneerden of arbeidsongeschikten) moet beschikken over voldoende middelen van bestaan, dus ten minste gelijk aan de betreffende bijstandsnorm. Deze personen kunnen een verblijfskaart aanvragen die 5 jaar geldig is met

worden uit eigen middelen of uit middelen van de openbare kas. Een beroep op (aanvullende)bijstand door economisch actieve gemeenschapsonderdanen heeft in beginsel geen gevolgen voor de rechtmatigheid van het tijdelijk verblijfsrecht.

Daarnaast kan de economisch actieve gemeenschapsonderdaan aanspraak maken op bijstand. Economisch niet actieve of werkzoekende gemeenschapsonderdanen verliezen op grond van artikel 8 onder e. Vreemdelingenwet 2000 het verblijfsrecht bij beroep op de openbare kas.

Ter verduidelijking zijn twee tabellen aan deze richtlijn toegevoegd.

In tabel 1 wordt aangegeven welke GBA-code bij welk type rechtmatig verblijf behoort inclusief het daarbij behorende vreemdelingendocument en of er aanspraak op bijstand bestaat. Het type vreemdelingendocument wordt onderaan de tabel nader toegelicht (de genoemde artikelen betreffen de artikelen uit de Vreemdelingenwet 2000). De tabel is geactualiseerd aan de hand van de tabel opgenomen in de SZW-Verzamelbrief van 9 juni 2006 nr. Intercom/2006/44364.

Bepalingen WWB

Artikel 11 WWB

Rechtmatig verblijf	GBA-code	Document 1)	Recht op bijstand	Melding IND
Art. 8 onder a verblijfsvergunning bepaalde tijd regulier, arbeid vrij	21	I	ja	ja
Art. 8 onder a verblijfsvergunning bepaalde tijd regulier, arbeid mits TWV	22	I	ja	ja
Art. 8 onder a verblijfsvergunning bepaalde tijd regulier, arbeid specifiek	23	I	ja	ja
Art. 8 onder a verblijfsvergunning bepaalde tijd regulier, geen arbeid	24	I	ja	ja
Art. 8 onder b verblijfsvergunning onbepaalde tijd regulier, arbeid vrij	25	II	ja	nee
Art. 8 onder c verblijfsvergunning bepaalde tijd asiel, arbeid vrij	26	III	ja	nee
Art. 8 onder d verblijfsvergunning onbepaalde tijd asiel, arbeid vrij	27	IV	ja	nee

Art. 8 onder e gemeenschapsonderdaan, economisch niet-actief, arbeid vrij	29	EU/EER	ja	ja
Art. 8 onder e toetsing aan hetgemeenschapsrecht, arbeid vrij	30	Sticker in paspoort	nee	n.v.t.
Art. 8 onder f en h in procedure voor vergunning bepaalde tijd regulier	31	Sticker in paspoort	nee	n.v.t.
Art. 8 onder f en h in procedure voor vergunning bepaalde tijd asiel	32	W-document	nee	n.v.t.
Art. 8 onder g en h in procedure voor voortgezet verblijf, tijdige aanvraag	33	I t/m IV + W- document	ja, onder voorwaarden	I en II ja III en IV nee
Art. 8 onder I Associatiebesluit 1/80 EEG/Turkije, arbeid specifiek	34	I of III	nee, behoudens uitzonderinge n	I ja III nee
Art. 8 onder e gemeenschapsonderdaan, economisch actief, arbeid specifiek	35	I	ja	ja

Art. 8 onder e gemeenschapsonderdaan, economisch niet-actief, arbeid specifiek	37	EU/EER	ja	ja
Art. 8 onder e gemeenschapsonderdaan 1e toetsing of is voldaan aan EU/EER-recht, arbeid specifiek	38	Sticker in paspoort	nee	n.v.t.
Art. 115 lid 4 verblijfsvergunning onbepaalde tijd, arbeid vrij	91	B, C, of D- document	ja	nee
Art. 115 lid6 verblijfsvergunning bepaalde tijd asiel, arbeid vrij	92	F-document	ja	nee
Art. 8 onder a verblijfsvergunning bepaalde tijd regulier, arbeidsmarktaantekening nader te bepalen	93	D-document met beperkingen	ja	ja
Geen verblijfstitel (meer)	98		nee	n.v.t.

1)

Soort document Omschrijving

Document I : voor reguliere vreemdelingen, bepaalde tijd

Document II : voor reguliere vreemdelingen, onbepaalde tijd

Document III : voor asielzoekers, bepaalde tijd (wordt als regel voor 5 jaar verleend aan vreemdelingen die de asielaanvraag hebben ingediend op of na 1 september 2004. Indien de asielaanvraag voor 1 september 2004 is ingediend wordt de verblijfsvergunning als regel voor 3 jaar verleend)

Document IV : voor asielzoekers, onbepaalde tijd

W-document : voor asielzoekers in aanvraagfase

EU/EER-document : voor EU- en EER-onderdanen

Tijdelijke documenten

A,B,C,D-en F-document

Deze documenten golden onder de oude Vreemdelingenwet. De GBA-codes 91,92 en 93 zijn overgangscodes naar de nieuwe documenten ten behoeve van de Vreemdelingenwet 2000. In de praktijk zullen deze documenten zelden meer worden aangetroffen.